

veliko stalnih naročnikov, od gospodarskih organizacij do društev, ki so začela naročati koledar od PZS še v njegovih najboljših letih in so ostala zvesta do danes. Bo še dolgo tako? V poplavi novih, boljših koledarjev, tudi s planinsko tematiko, verjetno ne. PZS pa si kot osrednja (če hočete moderno — državna) planinska organizacija takih spodsrljajev, kot je ta koledar, ne bi smela več privoščiti. Naj bo tudi koledar na državni ravni, če je tak njegov založnik!

Pa še to: vzorcev dobrih planinskih koledarjev ne manjka. V mojem arhivu izstopa koledar »Slovenske gore 86« s fotografijami **Petra Janežiča** (izdalo PD Lj. Matica) — dobra stara klasika. Vrhunski, moderno oblikovan koledar za leto 1995 pa je, na primer, koledar **Bogdana Kladnika** s fotografijami različnih dejavnosti v naravi, ne le gorništva.

Peter Pehani

Triglavski kralj

Planinska literatura je med slovenskim narodom, za katerega pravimo, da je zapisan svojim goram in planinam z vsem srcem, zelo priljubljena. Številne so knjige, posvečene goram. Samo v jubilejnem letu 1993 je izšlo v Sloveniji vsaj 63 publikacij s tako vsebino. Zato ni nenaavadno, da se te literature bolj ali manj sistematično lotevajo poleg Planinske založbe PZS tudi druge založbe.

V letošnjem letu je založba Družina izdala zbornik člankov **Ivana Sivca** v knjigi pod skupnim naslovom Triglavski kralj: črtice iz življenja **Jakoba Aljaža**. Avtorje zbiral podatke pri pisanju teh tekstov prav tam, kjer je naš zaslužni župnik in planinec živel in deloval. Za pomoč se v knjigi zahvaljuje vsem Dovžanom in Mojstrančanom, posebno pa še prijatelju **Sreču Mežnarju**.

Avtor, ki se je rodil v Mostah pri Komendi, je tudi ta tekst, kot ocenjujemo že po njegovi bibliografiji, od katere je dve tretjini del izšlo v Kmečki knjižni zbirki, napisal za najširši krog bralcev. Verno biografijo ali znanstveno razpravo pa bodo lahko napisali le tisti poznavalci Aljaževega življenja in dela, ki so ga poznali iz prve roke.

Za predstavitev vsebine naj navedemo samo nekatera poglavja črtic: Moje rojstvo, Pastirska dogodivščina, Gospod naj bo, Vihar na Beguniščici, Čez Luknjo v Trento, Triglav, moj dom, Stolp na vrhu Triglava, Mlakarju rešil življenje, Triglavska kapela, Tominškova slovenska pot, Plaz odnesel dom, Kar sem rekel, sem rekel, Poslavljanje itd. V knjigi je še veliko barvnih fotografij, ki ponazarjajo vsebino knjige. Prispeval jih je današnji triglavski župnik **France Urbanija**, kateremu je knjiga tudi posvečena.

Ciril Velkovrh

Krušnikov Smeš na vseh poteh

Nemara se bo čez leta kdaj kdo spomnil in se vprašal (kot se že dolga leta sprašujejo, kaj je bilo prej, jajce ali kokoš), ali je bil prej **Slavko Krušnik** planinec in transverzalec ali Slavko Krušnik pisec in (samo) založnik. Oboje se namreč pri tem večnem mladeniču, ki je že kar precej let v pokoju, vendar dela enako kot je svoja najaktivnejša leta, ki jih je nabiral za pokojnino, nenehno prepleta. Vsako leto znova beremo, koliko planinskih transverzal je prehodil v minulih mesecih od novega leta do silvestrovega, in se vsako leto znova čudimo, kako mu je, vztrajnemu hodcu, spet uspelo že kdovekolikič prepešati predvsem transverzalo kurirjev in vezistov, najdaljšo slovensko planinsko pot.

Zdaj je Slavko Krušnik za založbo ČZP Kmečki glas napisal malone 400 strani debelo knjigo »Smeš na vseh poteh«, v kateri je zbral 1150 šal s transverzal, kot je zapisal v podnaslovu knjige. Vendar tega podnaslova ni vzel čisto zares; planinsko in transverzalnno terminologijo je vzel samo za okvir knjižnih poglavij, naslov in podnaslov svoje knjige pa je pojasnil še takole: »Pravzaprav smo vsi ljudje transverzalcji, saj vsi kar naprej hodimo ali tekamo od ene točke do druge, čeprav svojih obiskov ne beležimo s posebnimi žigi. Ko sem zapisal ‚vsi ljudje‘, sem seveda mislil človeška bitja od človečka, ki je shodil, pa naprej.«

Potem nadaljuje: »Vzemimo samo prehranjevalno transverzalo. Ali nima vseh značilnosti planinske? Saj vendar vse življenje hodimo od obroka do obroka, od zajtrka h kosilu in nato k večerji — morda je celo še kak obrok vmes...« Seveda to ni edina transverzala človekovega neplaninskega življenja, še cel kup jih je: oblačilna, stanovanjska, delovna in delavska, denarna, ljubezenska — za vsako človekovo dejavnost je mogoče najti primerjavo s planinsko transverzalo.

To je storil Slavko Krušnik in pod vsako transverzalnno žig, pod vsako transverzalnno točko, nanižal dolgo vrsto korakov na tej dolgi poti, korakov, ki so šale s tega področja. Tako se je na skoraj 400 straneh knjige nabralo 1150 šal, povezanih z ustrežno zabavnim veznim besedilom in popopranih z več ali manj resničnimi dogodki predvsem iz avtorjevega življenja.

Planinstva torej v knjigi ni prav veliko, planinski je le okvir. K planinskim zgledom in primerjavam pa se Slavko Krušnik, transverzalec od nog do glave, vendarle vrača vseskozi: »Stojim na vrhu Triglava,« piše takoj v začetku knjige, »zadihan, čeprav sem se nanj vzpenjal v koloni in čeprav njegov vrhni del ni posebno strm: leta so opravila svoje.

Stojim blizu Aljaževega stolpa... gledam okrog sebe, razgled je res lep, pogledujem pa proti stojalcu poleg stolpa, kjer je shranjen žig, ki ga potrebujem v transverzalni knjižici... Nazadnje se gneča okrog stojalca zmanjša, tako da lahko brez prerivanja odtisnem šesteroxotni žig vrha v zelenkasto transverzalno knjižico. Tako, še Dolič, Prehodavci in Sedmera, pa bo končana štirinajsta slovenska transverzala! Moj najbližji zasledovalec jih ima narejenih sedem; prav težko me bo ujel...«

Potem pojasnjuje, da so ga »zaradi nagnjenja do hoje po transverzalnih poteh že močno zbadali, tako da sem se nekajkrat resno zamislil. Toda — bolj ko sem preiščeval o tem, bolj se mi je zdelo moje početje normalno: vsako leto greš enkrat na vse najlepše slovenske hribovske oziroma planinske točke; ko si pa že tam, še pritisneš žig v ustrezno planinsko knjižico. Nič drugega. In tako že petindvajset let, od takrat, ko sem prekoračil petinštirideseto leto, starostno mejo, določeno za konec kariere nogometnega sodnika.«

Svoja življenjska in planinska pota, pa pota svojega družinskega in službenega življenja Slavko Krušnik prepleta s šalami, ki sodijo v posamezne sklope in na posamezna transverzalna pota. Knjiga torej, kot že rečeno, ni planinska, toda ker ima vsaj planinski okvir in ker jo je napisal mož z največ opravljenimi transverzalnimi potmi pri nas, jo je vredno predstaviti tudi planinskemu bralstvu — ki se rado smeji, če nič drugega.

Marjan Raztresen

Stenski koledar: Aljažev stolp vrh Triglava

Planinsko društvo Ljubljana-Matica je izdalo svoj stenski planinski koledar za leto 1995, »posvečen prizadevanju **Jakoba Aljaža** za slovensko podobo Julijskih Alp, ki je 7. avgusta 1895 bilo zmagovito kronano s postavitvijo stolpa na vrhu Triglava. Ta dogodek je bil pomemben pri razvoju slovenskega planinstva in za uveljavljanje slovenskega naroda.«

Trinajstletni koledar prinaša reprodukcije akvarelov amaterskega slikarja **Gregorja Klančnika**, predsednika tega društva. Podobe niso le s Triglava in Julijskih Alp, pač pa tudi z drugih koncev Slovenije. Posamezni meseci nam predstavljajo podobe krajev in gora, kjer je bival in deloval njihov avtor. Predstavljene so Vapšova domačija v Mojstrani, kjer je bil rojen Gregor Klančnik (2), Križ na Škratici (1940/94), za katerega je sestavne dele nosil na vrh leta 1935 tudi avtor sam (9), soteska Predaselj in Ojstrica v Kamniških in Savinjskih Alpah, kjer sta plezala tudi s **Petrom Fickom**, avtorjem planinskega vodnika za to gorstvo (4, 5);

Tihojsko jezero pod ledom z Obirjem (3), Tihoja s Peco (6), Olševnikova kašča (10) in Poljana s Peco (11) so nastali v obdobju, ko je avtor služboval v Železarni Ravne na Koroškem, šest del pa je posvečenih slavljencu, in sicer: Triglav iz Kota (1), Triglav s Križkih podov (1), Triglavska stena od spomenika gornikom (7), Kredarica v snegu z novo kapelo pod Triglavom (12) ter Aljažev stolp — stoletnik (1,8).

Koledarsko publikacijo je oblikoval **Bogo Urbane**, natisnila pa jo je Tiskarna Delo d.o.o.

Ciril Velkovič

In memoriam: Hinko Uršič



Kot se utrne jesenski list z drevesa, se je 26. septembra letos utrnilo življenje profesorja geografije in zgodovine **Hinka Uršiča**, častnega člana Planinskega društva Tolmin.

Na tolminsko pokopališče se je v četrtek, 29.

septembra, zgrnila množica ljudi k zadnjemu slovesu, veliko je bilo njegovih nekdanih učencev. Zadolena je žalostinka učiteljskega pevskega zbora, dijakinja je recitala Kocbekovo Molitev, spregovorila sta mu nekdani sodelavec **prof. Janez Dolenc** in v imenu planincev **inž. Žarko Rovšček**. Poudaril je, da je Hinko vodil gradnjo kočje na planini Razor, da je bil odlikovan z zlato značko PSJ in srebrno značko PZS. Napisal je kroniko Soške podružnice SPD od ustanovitve 1896 do leta 1915.

Več o življenju in delu pokojnega profesorja je PV objavil za 60-letnico leta 1971 in za 80-letnico leta 1991. Ob njegovem odhodu za zmeraj bi rad povedal še to, da je bil v letih 1948—1968 eden od stebrov slovečega tolminskega učiteljskega, rad je imel mladino in jo je kot vnet planinec in ljubitelj narave vodil v gore in na ekskurzije. Bil je tudi strokovni pisec, sodelavec PV, obeh Tolminskih zbornikov in Savnikovega Krajevnege leksikona, v katerem je obdelal polovico tolminske občine. Dolgo je bil občinski odbornik in poročil je mnogo mladih parov. Imel je obsežno knjižnico in je bil razgledan na mnogih področjih humanističnih ved. S svojim vedrim značajem se je priljubil vsem, ki smo ga poznali in cenili.

Sedaj počiva ob vznožju svojih ljubljenih tolminskih gora.

Janez Dolenc